

Sygn. akt I ACa 860/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Jerzy Nawrocki (spr.)
Sędzia:	SA Walentyna Łukomska-Drzymała
Sędzia:	SA Ewa Popek
Protokolant	sekr. sądowy Agnieszka Pawlikowska

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2015 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa K. A. i D. A.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej
w W.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia
25 kwietnia 2014 r., sygn. akt I C 396/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1/ w pkt II i IV powództwo oddala;

2/ w pkt V zasądzoną kwotę 4 967 zł obniża do kwoty 2 823 [dwa tysiące osiemset dwadzieścia trzy] zł

3/ w pkt VI zasądzoną kwotę 4 005 zł obniża do kwoty 2 102 [dwa tysiące sto dwa] zł

4/ w pkt VII nakazaną do pobrania kwotę 6 900 zł obniża do kwoty 4 900 [cztery tysiące dziewięćset] zł

II. w pozostałej części apelację oddala;

III. znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu poniesione przez strony w postępowaniu apelacyjnym.

I A Ca 860/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Radomiu po rozpoznaniu sprawy z powództwa K. A. i D. A. przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W. o zadośćuczynienie i odszkodowanie zasądził od pozwanego:

- na rzecz K. A. tytułem zadośćuczynienia kwotą 60 000zł i 20 000zł tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od 7 marca 2013 roku do dnia zapłaty [pkt I i II wyroku] oraz tytułem zwrotu kosztów procesu kwotą 4 967 zł;

- na rzecz D. A. tytułem zadośćuczynienia kwotą 60 000zł i 20 000zł tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od 7 marca 2013 roku do dnia zapłaty [pkt III i IV wyroku] oraz tytułem zwrotu kosztów procesu 4 005 zł;

Ponadto nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa 6 900zł z tytułu brakujących opłat oraz kwotę 34zł z tytułu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Pozwem złożonym 4 marca 2013r. D. A. i K. A. wnieśli o zasądzenie na ich rzecz po 60 000 zł zadośćuczynienia i po 20 000 zł odszkodowania za znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej w związku ze śmiercią ich brata M. A. w wyniku wypadku drogowego w dniu 1 maja 2004r.

Sąd ustalił, że M. A. zmarł w dniu 13 maja 2004r. wskutek obrażeń doznanych po potrąceniu przez samochód, którego kierowca był nietrzeźwy i zbiegł z miejsca wypadku. Sprawca wypadku został skazany prawomocnym wyrokiem na karę łączną sześciu lat pozbawienia wolności i karę zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 10 lat za przestępstwo z art. 177 § 1 i 2 w związku z art. 178 § 1 kodeksu karnego i z art. 178 § 1 k.k. (dowód: wyrok Sądu Rejonowego w R. z 30.12.2004r. w sprawie (...))i jego uzasadnienie oraz wyrok Sądu Okręgowego z 7.06.2005r. w sprawie (...)- k. 102-119, odpis skrócony aktu zgonu (...)Urzędu Stanu Cywilnego R. - k.18).

Sprawca wypadku był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. w W., którego następcą prawnym jest obecnie pozwane Towarzystwo.

M. A. miał 18 lat i był uczniem drugiej klasy Technikum Budowlanego w R.. Powodowie są rodzeństwem zmarłego. K. A. był o 2 lata starszy od M., a D. o 5 lat młodsza.

Ojciec powodów prowadził zakład remontowo budowlany i rodzina utrzymywała się z dochodów uzyskiwanych z tej działalności gospodarczej. Obaj synowie po skończeniu szkoły budowlanej, do której uczęszczali, zamierzali dalej prowadzić tę działalność i ją rozwijać. Relacje między członkami rodziny były bardzo dobre. Rodzeństwo spędzało ze sobą dużo czasu. Bracia uczęszczali do tej samej szkoły i bawili się.

Po śmierci brata K. A. stał się agresywny, zaniedbał naukę, wagarował i drugą klasę zaliczył warunkowo po egzaminie komisyjnym. Po zdanej maturze kontynuował opłacaną przez rodziców naukę w trybie zaocznym i pomagał w firmie ojca. Obecnie studiuje zaocznie w C. na kierunku budowlanym. W 2007r. założył swoją działalność gospodarczą w branży budowlanej i stopniowo przejął zakład ojca. W 2010r. zawarł związek małżeński, z którego ma dwoje dzieci. Nadal wraz z żoną i dziećmi zamieszkuje w swoim domu rodzinnym. Z uwagi na trudną sytuację rodziców i siostry pomaga im finansowo.

D. A. w dacie śmierci brata była w ostatniej klasie szkoły podstawowej i to zdarzenie spowodowało u niej pogorszenie wyników w nauce, zamknięcie się w sobie i utratę kontaktów towarzyskich. Po skończeniu gimnazjum podjęła naukę w liceum a obecnie studiuje w systemie dziennym na III roku transport na Uniwersytecie (...)w R..

Z uwagi na różnice wiekowe rodzeństwa i częste kontakty z bratem M. powódka była z nim bardziej związana i bardziej liczyła na jego pomoc. Utrata brata w wieku 13 lat była dla niej bardzo dotkliwa. Stała się wtedy zagubiona i utraciła poczucie pewnego bezpieczeństwa. Z uwagi na zły stan psychiczny matki po śmierci syna powódka utraciła z nią dobry kontakt i mogła liczyć jedynie na oparcie w ojcu. Starła się zawsze towarzyszyć matce i przez to zaniedbała relacje rówieśnicze. To spowodowało, że obecnie jest osobą nieśmiałą i ma pewne problemy w nawiązywaniu nowych relacji, co utrudnia jej właściwą autoprezentację.

W 2004r. powódka zawarła związek małżeński. Nadal zamieszkuje z rodzicami. Rodzina powodów była i jest rodziną generacyjną o silnych więzach, której członkowie wspierają się i czują się za siebie odpowiedzialni.

Powód żyty z bratem, z którym miał wspólne zainteresowania, lubił spędzać czas i zamierzał razem prowadzić działalność gospodarczą w zakresie prac budowlanych i wspierać finansowo rodzinę. Powód uważał brata za osobę o lepszym charakterze, łatwiejszą we współzyciu i dlatego przez parę lat odczuwał żal i poczucie winy, że rodzice zostali pozbawieni lepszego syna. Z uwagi na zły stan psychiczny matki powód uzyskiwał wsparcie w zasadzie tylko ze strony ojca.

Dla obydwójga powodów obserwowane cierpienia psychiczne u pozostałych członków rodziny, w szczególności matki, było dodatkowym czynnikiem wpływającym ujemnie na ich psychikę. (dowód: zeznania powodów - k.93-95 i 143-145, zeznania świadków: A. A., A. G., M. K. i I. S. - k.124-125 i 127, odpisy aktów Urzędu Stanu Cywilnego w R. - k. 18-20, opinie biegłego psychologa B. G. - k. 131-139).

Pozwane Towarzystwo Ubezpieczeń nie kwestionowało swojej odpowiedzialności cywilnej za skutki wypadku z 1 maja 2004r. ale wniosło o oddalenie powództw powodów o zadośćuczynienie z uwagi na brak w dacie wypadku podstawy prawnej przyznającej im uprawnienie do takiego świadczenia oraz powództw o odszkodowanie ze względu na brak wykazania przez nich okoliczności świadczących o pogorszeniu się ich sytuacji życiowej.

Sąd uznał roszczenia powodów za uzasadnione w całości.

Roszczenia powodów przeciwko pozwanemu wynikają z treści umowy ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej kierowcy, który spowodował wypadek drogowy w dniu(...), art. 435 § 1 w związku z art. 436 § 1 zdanie pierwsze kodeksu cywilnego, art.822 § 1 k.c. oraz art. 34 i 36 Ustawy z 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych, przy czym roszczenie o zadośćuczynienie dodatkowo oparte jest na podstawie art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 k.c. a roszczenie o odszkodowanie dodatkowo na podstawie art.446 § 3 k.c.

Sąd wskazał, że w świetle aktualnego stanowiska Sądu Najwyższego najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art.448 w związku z art. 24 § 1 kodeksu cywilnego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. Prawo do życia w rodzinie i utrzymania więzi rodzinnej stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 kodeksu cywilnego. Spowodowanie śmierci osoby bliskiej może więc stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art.448 k.c.

W ocenie Sądu powodowie wskutek deliktu, którego następstwem była śmierć M. A., doznali krzywdy. Śmierć brata naruszała ich dobra osobiste poprzez doprowadzenie do nagłego zerwania więzi emocjonalnej z bratem, co wywołało krzywdę i uzasadnia ich roszczenie o zadośćuczynienie na podstawie art. 448 kc .

Ustalając jego wysokość Sąd wziął pod uwagę rozmiar cierpienia powodów, natężenie i czas trwania dolegliwości psychicznych, stopień ich uciążliwości oraz trwałość ich skutków, a także kompensacyjną funkcję zadośćuczynienia.

Więź ze zmarłym bratem Sąd ocenił jako silną. Na znaczny stopień krzywdy złożyły się – nagła śmierć brata wskutek deliktu popełnionego przez nietrzeźwego kierowcę, dramatyczna sytuacja wywołana leczeniem szpitalnym, młody wiek każdego z członków rodzeństwa, brak należytego wsparcia psychicznego ze strony rodziców również dotkniętych śmiercią syna. Skutkiem nagłej utraty brata były agresywne i destrukcyjne zachowania powoda, osamotnienie powódki i utrata więzi towarzyskich oraz okresowe zaniedbania powodów w nauce i pogorszenie ich wyników w szkole.

Z tych względów Sąd uwzględnił roszczenie powodów o zasądzenie zadośćuczynienia w całości i zasądził odsetki od wniesienia pozwu do dnia zapłaty na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c w związku z art. 476 zd. pierwsze k.c. i w związku z żądaniem powodów.

Sąd uznał także za w pełni uzasadnione zgłoszone przez powodów roszczenia odszkodowawcze wskazując, że ustalając odszkodowanie na podstawie art. 446 § 3 kc należy mieć na uwadze nie tylko obecną sytuację materialną, ale także utratę realnej możliwości polepszenia warunków życia i realizacji planów życiowych. W pojęciu tym mieszczą

się również, czasem trudne do uchwycenia, uszczerbki natury niemajątkowej, które zawsze jednak muszą mieć wpływ na ogólnie pojmowaną sytuację życiową poszkodowanego. Takim czynnikiem niewymiernym jest utrata oczekiwanego wsparcia na przyszłość (nie tylko materialnego) i pomocy od najbliższego członka rodziny, których osoba poszkodowana mogła się zasadnie spodziewać w chwilach wymagających takich zachowań.

W ocenie Sądu zgłoszone roszczenia odszkodowawcze są adekwatne do ustalonych w sprawie okoliczności, nie są wygórowane, odpowiadają przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa i stanowią realną wartość ekonomiczną.

Z uwagi na stwierdzone silne więzy między wszystkimi członkami rodziny powodów, ich wzajemne wspieranie się także na poziomie materialnym oraz kształcenie się powoda i jego brata w zawodach budowlanych w celu wspólnej pracy z ojcem i rozwoju jego firmy budowlanej Sąd przyjął, że gdyby nie doszło do wypadku i śmierci M. A., sytuacja całej rodziny, a więc też i powodów, byłaby znacznie lepsza także w kwestiach materialnych. Znaczne osłabienie aktywności życiowej i zdrowia rodziców powodów i zmniejszenie zakresu działalności gospodarczej prowadzonej przez ojca powodów, który następnie zrezygnował z niej i obecnie utrzymuje się z zasiłku dla bezrobotnych, uzasadniają szkodę powodów.

Jednocześnie Sąd wskazał, że powód przejął zakład budowlany ojca, założył własną rodzinę ale nadal mieszka w domu rodzinnym i pomaga finansowo rodzicom oraz siostrze, która studiuje w systemie dziennym.

O odsetkach ustawowych od zasądzonych kwot za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty Sąd orzekł zgodnie z żądaniem powodów na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 476 zd. pierwsze k.c.

Uwzględniając powództwo w całości Sąd Okręgowy na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 28 lipca o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz § 2 ust 1 i 2, § 6 pkt.6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu, zasądził od pozwanego na rzecz powodów całość poniesionych przez nich kosztów procesu.

Mając na względzie wynik sprawy Sąd w punkcie siódmym wyroku nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 6 900 zł z tytułu brakujących opłat od zasądzonych kwot oraz kwotę 34 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa na wynagrodzenie biegłego (k.147). Orzeczenie w tym zakresie Sąd wydał na podstawie art. 113 ust. 1 i art. 13 ust. 1 Ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany zaskarżając wyrok w części zasądzonej na rzecz powodów zadośćuczynienie pieniężne ponad kwotę 20 000zł, oraz w części uwzględniającej roszczenie odszkodowawcze powodów i w części rozstrzygającej o kosztach procesu i kosztach postępowania.

Pozwany zarzucał Sądowi pierwszej instancji naruszenie:

- naruszenie prawa procesowego - art. 233 kpc poprzez nierozważenie wszechstronnie zgromadzonego materiału dowodowego, co doprowadziło Sąd Okręgowy do błędnych wniosków, że:

- sposobem naprawienia krzywdy wyrządzonej powodom jest wypłacenie dla każdego z powodów zadośćuczynienia w kwocie 60 000 zł

- u powodów wskutek śmierci brata M. A. doszło do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej i to pogorszenie winno być zrekomensowane odszkodowaniem w kwocie po 20 000 zł dla każdego z powodów.
- art. 448 kc poprzez błędną jego wykładnię polegając na nieodpowiedniej ocenie przyjętych kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia do ustalonej podstawy faktycznej, oraz poprzez niewłaściwą wykładnię pojęcia „odpowiedniej sumy”, i w efekcie zasądzenie na rzecz powodów określonego w tym przepisie zadośćuczynienia w niewłaściwej, rażąco wygórowanej wysokości w stosunku do doznanej przez powodów krzywdy wskutek śmierci brata M. A. ;

- art. 6 kc poprzez zasądzenie na rzecz powodów zadośćuczynienia mimo nie udowodnienia przez powodów okoliczności uzasadniających przyznanie powodom zadośćuczynienia w zasadzonych kwotach ;
- art. 446 § 3kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że u powodów wskutek śmierci brata M. A. doszło do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej i to pogorszenie winno być skompensowane odszkodowaniem w kwocie po 20 000 zł dla każdego z powodów,

Pozwany wnosił o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych.

Powodowie wnosili o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje. Apelacja jest uzasadniona w części kwestionującej zasadność uwzględnienia roszczenia powodów o zasądzenie odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 kc z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej. Wnioski Sądu Okręgowego wyprowadzone z dokonanych ustaleń faktycznych nie są w tym zakresie przekonujące.

Sąd uwzględnił roszczenie powodów o zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego z tytułu doznanej przez nich krzywdy [szkoda niemajątkowa] w związku z nagłą śmiercią brata, mając na uwadze szeroką przestrzeń doznanej krzywdy, co niewątpliwie wpłynęło na wysokość zasądzonej kwoty zadośćuczynienia pieniężnego. Ustalenie wysokości zadośćuczynienia pieniężnego było prawem Sądu i chociaż uwzględniona kwota z tego tytułu jest wysoka, to nie jest rażąco wygórowana. Trudno nie zgodzić się z przyjętymi przez Sąd kryteriami i wyznacznikami jej ustalania. Nade wszystko mając na uwadze funkcję kompensacyjną zadośćuczynienia pieniężnego.

W tym stanie sprawy zarzuty apelacji pozwanego nie są zatem uzasadnione. Nie jest też uzasadnione kwestionowanie ustaleń faktycznych Sądu w tym zakresie poprzez podnoszenie zarzutu z art. 233 kpc, gdyż ustalenie kwoty zadośćuczynienia należy do sfery stosowania prawa materialnego, a nie prawa procesowego. Pozwany natomiast ustaleń faktycznych Sądu nie kwestionował. Podważał jedynie ocenę, jak ustalenia te przekładają się na wysokość zasądzonych kwot.

Zgodzić należy się jednak z apelacją pozwanego kwestionującą zasadność uwzględnienia roszczenia powodów o zasądzenie odszkodowania na ich rzecz z tytułu śmierci brata wskutek znacznego pogorszenia ich sytuacji życiowej.

Roszczenie o odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej wskutek śmierci najbliższego członka rodziny oparte na art. 446 § 3 kc jest rodzajowo i normatywnie odmienne od roszczenia zmierzającego do naprawienia szkody niemajątkowej wskutek naruszenia dóbr osobistych na podstawie art. 448 kc. Roszczenie o zadośćuczynienie oparte na art. 448 kc nie jest zależne od pogorszenia sytuacji życiowej osoby bliskiej w wyniku śmierci bezpośrednio poszkodowanego, lecz ma na celu złagodzenie poczucia krzywdy wywołanej zerwaniem szczególnej więzi międzyludzkiej jaką jest więź rodzinna [por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2013 r., IV CSK 87/13, LEX nr 1383297, dotyczący roszczeń z art. 446 § 3 i 446 § 4 kc]. Natomiast roszczenie z art. 446 § 3 kc ma na celu naprawienie szkody majątkowej chociaż rozumianej bardzo szeroko.

Pogląd, że znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, o którym mowa w art. 446 § 3 k.c. - przed wprowadzeniem do Kodeksu cywilnego przepisu art. 446 § 4 k.c. - obejmuje zarówno niekorzystne zmiany bezpośrednio w sytuacji materialnej najbliższych członków rodziny zmarłego, jak też zmiany w sferze ich dóbr niematerialnych, które rzutują na sytuację materialną, był powszechnie przyjmowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego do czasu wejścia w życie art. 446 § 4 k.c. (por. wyroki z dnia 18 maja 2004 r., IV CK 371/03, LEX nr 174213; z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 445/03, LEX nr 173555; z dnia 24 października 2007 r., IV CSK 192/07, OSNC-ZD 2008 nr C, poz. 86; z dnia 16 kwietnia 2008 r., V CSK 544/07, LEX nr 424335 oraz z dnia 16 października 2008 r., III CSK 143/08, LEX nr 470015), a także w piśmiennictwie (por. G. Bieniek [w:] Komentarz do kodeksu cywilnego, Warszawa 2004 - art. 446; M. Wałachowska: Wynagrodzenie szkód poniesionych na skutek doznania wstrząsu psychicznego spowodowanego śmiercią osoby bliskiej, Przegląd Sądowy 2004 nr 7-8, s. 45; B. Lackoroński: Orzecznictwo dotyczące odpowiedzialności za tzw.

szkody pośrednie, Przegląd Sądowy 2007 nr 9, s. 35; E. Ryś: Odpowiedzialność cywilna z tytułu śmierci osoby bliskiej, Monitor Prawniczy 2008 nr 24; P. Machnikowski, A. Śmieja [w:] System Prawa Prywatnego, Tom 6, Prawo zobowiązań - część ogólna, Rozdział III. Czyny niedozwolone, pod red. A. Olejniczaka, Warszawa 2009, s. 722-724).

W myśl aktualnie ukształtowanego orzecznictwa co do zakresu stosowania wyżej wskazanych przepisów uznać należy, że sam ból, poczucie osamotnienia, krzywdy i zawiedzionych nadziei po śmierci osoby bliskiej nie stanowią podstawy do żądania odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. Dopiero w sytuacji gdy te negatywne emocje wywołały osłabienie aktywności życiowej i motywacji do przezwyciężania trudności dnia codziennego, to - nawet bez szczegółowego dociekania konkretnych zdarzeń lub stopnia ich prawdopodobieństwa - można na zasadzie domniemań faktycznych (art. 231 k.p.c.) przyjąć, że pogorszyły one dotychczasową sytuację życiową osoby z najbliższego kręgu rodziny zmarłego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego taka sytuacja w okolicznościach sprawy niniejszej nie zachodzi. Brak jest przekonujących dowodów na okoliczność, że trauma wywołana śmiercią brata powodów wywołała osłabienie ich aktywności życiowej w stopniu uzasadniającym przyjęcie, że doszło do pogorszenia ich sytuacji życiowej i to w stopniu znacznym. Pamiętać należy, że w chwili śmierci M. A. powodowie jak i ich zmarły brat byli dziećmi. W związku z powyższym ekonomiczna sytuacja powodów, wyrażająca się w stopniu zaspakajania szeroko rozumianych potrzeb, mająca decydujące znaczenie dla oceny warunków ich życia w rozumieniu art. 446 § 3 kc, nie zależała od ich zmarłego brata. Obowiązek zapewnienia odpowiednich warunków życia powodom spoczywał na ich rodzicach. M. A. w żaden sposób nie wpływał na sytuację życiową powodów w znaczeniu ekonomicznym, nawet w najszerszym tego słowa znaczeniu. Powodowie oczywiście wskutek nagłej śmierci brata doznali krzywdy, a więc szkody niemajątkowej – co było następstwem poczucia nagłego osamotnienia, pozbawienia możliwości realizacji wspólnych marzeń, budowania i rozwijania więzi rodzinnej. Niemniej szkoda z tego tytułu została naprawiona wskutek uwzględnienia w całości roszczenia powodów o zasądzenie zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc

W okolicznościach sprawy uwzględnienie roszczenia powodów o zasądzenie odszkodowania prowadziłyby do zasądzenia dodatkowych kwot w oparciu o okoliczności faktyczne stanowiące podstawę zasądzenia zadośćuczynienia pieniężnego, co prowadziłyby do bezpodstawnego wzbogacenia powodów. Nie są przekonujące bowiem twierdzenia Sądu, że śmierć brata, poza odczuwaną przez powodów krzywdą, skutkowałą również szkodą majątkową polegającą na niemożności realizacji marzeń braci co wspólnego prowadzenia przedsiębiorstwa, czy utraty bliskiego opiekuna przez powódkę, skoro powód w chwili obecnej realizuje się zawodowo, przejął firmę po ojcu i założył rodzinę. Powódka zaś kształci się na studiach. Brak jest w okolicznościach sprawy podstaw do przyjęcia, że ich sytuacja życiowa byłaby znacząco lepsza od obecnej gdyby ich brat żył.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok poprzez zmianę wyroku w części uwzględniającej roszczenia powodów o zasądzenie odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 kc [pkt II i IV wyroku] i oddalił obydwie powództwa w tej części.

W konsekwencji zmienił rozstrzygnięcie Sądu I instancji co do kosztów procesu i kosztów postępowania obniżając pozwanego nieuiszczoną przez powodów kwotą opłaty sądowej stosownie do wysokości ostatecznie uwzględnionych roszczeń.

Natomiast w zakresie kosztów procesu Sąd Apelacyjny rozliczył strony stosownie do wyniku procesu, na podstawie art. 100 kpc. Powodowie wygrali proces w I instancji w 75% i w tym zakresie Sąd zasądził od pozwanego koszty na rzecz powodów mając na uwadze, że na koszty procesu poniesione w sprawie złożyły się wynagrodzenia dla pełnomocników, opłaty od pozwu i zaliczki uiszczone na poczet opinii biegłych.

W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego na podstawie art. 385 kpc i na podstawie art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 100 kpc zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu wobec częściowego uwzględnienia apelacji.